

Te taahiraa no te hau i te 26 no atete 1995

Place Tarahoi, une foule attentive...

En prière, patiente dans l'espérance.

E mea nā roto i te pure, te haapaeraa māa e te taahiraa, tō te Etārētia Evaneria hinaaroraa i teie matahiti e faaite i tō na manaō peāpeā e tā na pātoiraa i te faaotiraa i ravehia e te Peretitēni no te hau Farani. Eere a tahi ra o ia a faaite ai i tō na manaō, e tano ia parau e, mai te haamataraa mai o te mau tāmatamataraa e tae roa mai i teie nei. O te taimē mātamua rā teie a tae roa ai o ia i te raveraa i te faaotiraa mai teie te huru.

NOA ATU TE MATAI E TE MITI

Faaotiraa fifi e te itoitō hoi no te mea, eere atu ra nā te Āpooraa-rahi āmūi noa te faaotiraa e rave na niā i te iōa o te Etārētia taatoā, e faaotiraa rā tei tuu i te taata tātai tahi i mua i tā na hopoiā e i tā na faaiteraa i tō na faaroo i mua i tō teie nei ao. Ua ite atoā te Āpooraa-rahi āmūi i te rauraa o te mau manaō e vai ra i roto i te Etārētia, e o tē riro hoi i te haafifi i tō na hoēraa.

Ua ite atoā o ia, e rave rahi i roto ia na tē ore e tae i niā i teie faaotiraa. Teie rā, nā roto i teie nei faaotiraa, ua hinaaro o ia i te haapāpū i tō na manaō e i tā na faaiteraa, e o te mea faufaa roa aē o ta te Atua i hinaaro no te taata, o te ora ia. No reira e ore ai e tiā ia tātou ia vai iho i tō tātou fenua ia faariro-noahia ei vāhi hāmaniraa e tāmatamataraa i teie mauhaa rahi riāriā, te paura-ātōmī. E ore atoā ai e tiā ia na ia turu i teie nei huru ōpuaraa, tei ātuātu i te mauhaa no te pohe ei rāveā aē e tae mai ai te hau i niā i te fenua nei. Te tiāturi noa nei rā o ia, e te vai atu ra te tahi atu ā rāveā o te tiā ia imihia ia tupu te hau i roto i teie nei ao.

AITA ŌE I ŌTARE I TEIE NEI AO

I roto i tā na āroraa, ua turuhia mai o ia e te mau etārētia, te mau taātiraa etārētia, e tae noa atu i te mau taātiraa tei pātoi ūana i teie huru ōhipa. Ua faaroo mai rātou i te pīraa a te Etārētia Evaneria, ia faa-taahia taua mahana ra, 26 no atete 1995, ei mahana haapaeraa-māa e te pure. E tano ia tātou ia haamaitai i te Atua, no teie huru i faaitēhia mai ia tātou, e te vai mau ra tō tātou mau taeā e tuahine i roto i teie

nei ao, tei mauīui atoā i roto i teie āti oe ta tātou e amo nei.

Ua peāpeā atoā rā o ia i te mea e, e rave rahi o tā na iho mau pāroita, i raro aē i te araitiraa a te tahi mau ōrometua e tiātono, o tei ōre i hinaaro e āmūi i roto i teie manaō peāpeā, tei haafufaa rā i tō rātou taāmuraahia e te feiā i turu i te faaotiraa a te Peretitēni o te Hau Farani. Noa atu rā te reira mau ōtoheraa, ua hinaaro te Āpooraa-rahi-āmūi nā roto i te reo o to na Peretitēni i te haapāpū i te tiāturi e, e mea tiā i te hui faaroo no teie mahana ia ite o ia e tei muri o ia ia vai e tō vai te reo o tā na e faaroo. Mai te faahapa-ōre ia rātou i roto i tō rātou tiāmāraa, aitiā rā o ia e faaea nei i te faaitoitō ia feruri māite to te hui-faaroo taatoā i te maitai rahi i noaa ia na i roto i te pohe o tō na Fatu.

A HAERE ANAĒ MĀ TE HAU,

Nā teie himene, «no roto mai au i te fenua» i aratai i te taahiraa e tae noa atu ra i niā i te tahua Tarahoi. E himene tei haamanaō mai i tō tātou tuātiraa i tō tātou fenua tei fānau, tei faaāmu, tei aupuru, e tei pāpuru ia tātou. Tē pīi mai ra o ia i teie mahana, i roto i tō na mauīui rahi e, tei hea ōe e ta ū tamaiti, tei hea ōe e ta ū tamahine.

I niā i te eā e haere tiā atu ai i te tahua Tarahoi, ua itehia te tahi pae, tei ōre i āmūi mai i roto i teie taahiraa, te tere haere ra ia na niā i te pereoo mai te tauā-ōre i te āti e fatata mai nei, te nā raro ra te tahi pae e te tiātū ra, te tahitohito ra te tahi, te haapoupou mai ra terā, te mataitai mai ra te tahi no te maere ānei i te huru o te feiā taahi e aore ia, no te mea nā te hoē etārētia teie faanahoraa. Aita rā te tereraa o te mau pereoo i haafifihia, aita e fifi i itehia no te mea e faaiteraa teie tei hinaarohia ia tupu nā roto i te hau no te mea atoā hoi, o te hau teie e hinaarohia i te faaitē.

HOĒ MANAŌ, HOĒ TIĀTURIRAA

E nahoā rahi tei āmūi mai mā te māmū i taua mahana ra, no te faaitē i tō rātou manaō peāpeā. To te Etārētia iho, to te mau hui faaroo o te fenua nei, te mau taātiraa e tae noa atu i te mau tiā-pupu-poritita. E

rave rahi to te ara i tae atoā mai no te āmūi i roto i teie pātoiraa. Hoē noa rā tiāraa, hoē fāito, hoē manaō to te taata i taua mahana ra, te pātoiraa i te pohe e te titauraa i te ora. Hoē tiāturiraa, ia faaroohia mai teie reo pīi, ia faaea te mau tamata-mataraa i Moruroa.

UA ITE ĀNEI ŌE E, TEI HEA ŌE E O VAI TA ŌE E FAAROO

Na roto i te mau faaiteraa manaō e te mau pure, ua faaroohia te ōto e te mauīui. Teie te tahi mau manaō o tei faaroo-hia e te nahoā rahi. Aita atu e parau, maoti rā, te haamanaō-raa i tā te Etārētia Evaneria faaotiraa i rave i mua i teie parau, te faaiteraa i tō tātou mauīui i mua i te Peretitēni no te Hau Farani e i te Peretitēni o te Hau fenua, e te tuuraa i te taata tātai-tahi i roto uiui faahouraa i tō na faaroo i te Atua e te tiāturi atoā rā e, e tauturu mai, e faaroo mai o ia i teie mau taparuraa.

Te faaau ra o Pāparai ōrometua i tō tātou fenua, i tō tātou nūnaa i te hoē tiare tei hinaaro i te ūaa, no te mea ua tae i tō na tau. E na hea rā o ia e ūaa ai i te tāpoipoi-rahi a te mau faatere o te fenua tei imi i te mau rāveā ia ōre teie nūnaa ia ūaa a riro atu ai ei mea nehenehe e te noānoā hoi. Āreā te peretitēni o te tuhaa 2, o Martial TUIHANI ōrometua, te faahope ra ia o ia i tā na ōroraa mai te parau e «te mea e vī ai ia tātou teie nei ao, o tō tātou ia faaroo». E parau paari teie no te hoē taata tei tiāturi i tō na Atua. E parau paruparu rā e te maamaa hoi no te feiā i ōre i te Atua ei Fatu e ei tumu no te mau mea atoā. Tei hea teie parau i tē vairaa i teie mahana, inahā, ua haruru mau ā te paura ātōmī i roto i te ōpū o Moruroa, pīhīa i mua ra e o Hiti-tautau mai, i teie nei o Moruroa, te motu no te parau huna, te vāhi haaputuraa rehu ātōmī. E aha ta te taata parauraa, e aha ta tātou parauraa i tō tātou faaroo.

HAMANI IHORA TE ATUA I TE TAATA MĀ TO NA IHO RA HURU,

I mua i teie mau uiuira, te ui atoā ra te ōrometua Terai NATIKI, «e tiā ānei ia mātou ia hāmani-ino i te maitai ta ōe i

horoā mai - e tiā ānei ia mātou ia faaōre i te hiroā o te hoē nūnaa - e tiā ānei ia mātou ia tuu i te ino i te vāhi te reira te maitai - e tiā ānei ia mātou i tuu i te pohe i te vāhi te reira te ora». I roto i tō na manaō, mai te mea ua tiā i te taata ia nā

reira, te vai ra ia te tahi ōhipa tei ōre i au i te hinaaro o te Atua e aore ia, e huru taata teie tei ōre i oti i te hāmanihia. No reira, na te Vārua Maitai e faatāui i tō na huru ia tiā ia na ia hiō e ia faaroo, no te mea e tamarii atoā teie na te Atua tei

KAUNITONI

I te matamua roa ae nei, ia au i te tahi āai no te mau fenua Fiti mā, ua tere mai na te tahi mau tupuna Fiti na niā i te vaa ra o KAUNITONI. E tere imi ia to ratou i te fenua āpi e te haamaitaihia i reira e fānao ai e ora ai to te «Ihitai Vaa Mateinaa». Tae mai nei i teie mau tau i tō tātou, ua hamani te hau fenua Fiti i te tahi pahī tere na te mau motu, ma te topa atu i tō na iōa o KAUNITONI. I ātutu atoā mai ra hoi te parau e, e topita faahouhia atu i raro ia Fagataufa e Moruroa mā ; Puai ae ra te manaō o te tahi pae no Fiti mā e no teie nei ao e tere na niā ia KAUNITONI no te faaitē i tō rātou manaō pātoi i te reira ōpuaraa. Aore roa aē ra rā i fatata atu i te pae Tuamotu mā i ino ai o KAUNITONI. Haapainu noa ihora o ia no te hoē maororaa e ono mahana tiā, hou o ia a taverehia atu ai i Rarotoa. Ātiā noa atu rā aita o KAUNITONI i tae roa i ō, ua haruru atu ra te reo faaara ūana o tō na «Ihitai Vaa Mateinaa» i roto i te mau tariā o te feia faaharuru atomi. Ore noa atu ai rātou e tāuā mai i te reira, eita rā te feiā atoā e imi i te fenua āpi e te haamaitaihia e faaea i te faaara i te parau no te hoē tiāauraa au aē. No reira e, ... A tu a, atu a, a tua... ia Atua rā te Atua ; ia Taata ra te Taata ; ia Fenua rā te Fenua ; ... E maitai roa ai ...

Taoāhere tane (Hoiore Here Joël) PTC

Te mahana revaraa, o Taoāhere tane (i ropu).

Suite

hinaaro hia e ana no te faatupu i te ora eiaha rā i te pohe. I mua i teie mau pīraa ūana i te Peretiteni o te Hau Farani e ia faaōrehia teie mau tamata-taraa i Moruroa, te haapāpū ra te Peretiteni o te Etārētia Evaneria e, e taahiraa teie na te hoē nūnaa o tei hinaaro i te ora eiaha rā i te pohe.

AITA E FAAOTIRAA MURE-ŌRE

E no te mea te hinaaro nei tātou ia upootiā te ora i niā i te pohe, e tano atoā ai ia tātou ia parau e, aita e faaotiraa mure-ōre. Mai te mea aita te Atua i rave aē nei i te hoē faaotiraa mai teie te huru, eiaha ia tātou te taata nei e haamata. Ia au i te huru tiāraa-metua o ta te Atua i faaite mai ia tātou, tei hinaaro i te ora e te hoē oraraa-hau no tā na mau tamarii, te ite ra ia tātou e, te metua ra, e taata paari ia, tei ite i te mea maitai no tā na mau tamarii. Ēere teie parau no te feiā anaē tei lānau-tama, e tano atoā nō te feiā e faatere ra i te hoē pupu taata, te hoē Etārētia e aore ia i te hoē nūnaa. Aita rā rātou i metua noa ia rātou iho, eita atoā e tiā i te reira taata ia haametua noa ia na iho, mai te ite-noa-hia nei i ō tātou nei. Nā te pupu rā, nā te nūnaa, te Etārētia e horoā i te reira tiāraa i te taata o tā na e ite ra ei metua nō na.

Ua ōpani teie taahiraa nā roto i te pure e te tahi himene, tei titau e tei faaitoito i te taata tātai-tahi ia haapāpū i tō na faaroo i te Metia ia letu.

PARAU ŌREROHIA E TE TIATONO RUBEN TERAĪ NO TE TUHAA 3 I NIĀ I TE TAHUA TARAHŌĪ

«No te maimiraa nā roto i te tahi atu mau rāveā i te hau e no te faatauiraa i te fēturiraa o te Peretiteni o te hau Farani e te fenua nei»

Faaroo mai tātou i te tahi pehepehe no to ū fenua iti ta ū i here, e tā ū hoi e mihimihi nei.

E reo iti navenave i ta ū tariā
E reo iti āruhia e ta ū āāu
E metua ōe e taū fenua iti e
E metua ōe e a tau e a hiti
noa atu

No hea mai ōe e ta ū fenua iti e
No roto mai ia i te Parau a te Rahu-nui
Na taua parau ra i fenua ai ōe
Na taua parau ra hoi i haamau i tō ōe tumu

E aha tā te taata faufaa no te haamou ia ōe
O vai hoi ō ia a manaō mai ai ōe ia na
No ōe hoi e ta ū fenua i taata ai te taata
No ōe hoi e ta ū fenua i māōhi ai te māōhi

O te fenua ōe o te here
Te fenua o to ū ora
E ōre ai au e ōvere
E ōre ai au e moē

E ta ū fenua, e ta ū metua, ia ora na
Aore te here i mutu, te here o te pito
Te pito i taata ai tātou
Te pito i fenua ai tātou
E āruē ā vau ia ōe e ta ū fenua, e ta ū metua iti here e.

Jacques Ihorai rappelle que rien n'est irrévocable.

TE HAAPAERAA-MĀA E TE PURE

E mea pinepine tō te pīpīria faahitiraa i te parau no te haapaeraa māa e te pure. Aita e moēhia ra ia tātou e, ua nā roto tō tātou Fatu i te haapaeraa māa i te ōmuaraa i tā na ōhipa, tā te Atua metua i tono mai e nā na e rave. Ua ite atoā hoi tātou e, e te haapaeraa māa o to tātou ia haafātataraa ia tātou mā te haehaa mau i pihai iho i te Atua, te TUMU O TE ORA. No reira, ia faaea muhu ōre noa tātou mā te āāu tatara-hapa mau.

Ua riro tā tātou mau pure i teie mahana ei tāparuraa i to tātou Atua, eiaha ō ia e faaruē ia tātou i roto i teie faaotiraa ino ta te Peretiteni o Farani i rave, ia faahaere-faahou-hia te mau tamata-maraa ātōmī i ō tātou nei. Ia oha noa mai rā ō ia i to na aro i niā iho i tō tātou nūnaa iti. E parau peāpeā rahi teie e te mānaōnaō hoi. No reira, a fāriu anaē i to tātou Atua, o ia anaē te TUMU-HOĒ ROA O TE ORA.

E tō te hui-faaroo e, teie nei nahoā tini e, ia riro tātou i teie mahana ei mau taata tei tīfai i te mau vāhi parari o to tātou fenua. Aita i moēhia e tātou e te taōto ra i roto i te ōpū o to tātou metua vahine te ino e te taēro o te ātōmī. Ia ani tātou i to tātou Atua eiaha taua ino rahi ra ia māi. A tiā no te parau, eiaha teie mauhaa no te pohe i ō tātou nei e tae noa atu i roto i teie nei ao. No te ora tātou, e ēre no te pohe.

To tātou fenua, ta te mau tupuna i vai iho mai, e haapuēraa ia no te ora. Ua riro hoi ō ia ei teōteōraa nā tātou. Nā te fenua hoi e paēpaē nei ia tātou, nā na e mau nei ia tātou e nā na i ora ai tātou. O ia tō tātou āpu, te āpu o te hau, te āpu o tō tātou metua. E hape huru hape to te taata ia parau e

hōpoi mai i te hau. Te parau nei tātou e, EITA. Na te HERE rā e te AROHA i hau ai.

TE FAATAUIRAA I TE FĒTURIRAA O TE TAATA

Ua ite tātou, e nehenehe noa i te Atua ia tau i te fēturiraa o

te taata e tā na faaotiraa. Teie faaotiraa tei ravehia e Chirac, ia riro ia ei tumu pāpū no te haapaeraa i teie mahana. Te tiāturi nei tātou i te Atua, eiaha taua ōhipa ra ia tupu, eiaha ia manuia, eiaha ia upootiā.

E te Atua metua e, a fāriu mai to mata i niā iho i tō mau

tamarii. A toro mai i tō rima faaora i niā iho ia mātou i roto i te fili rahi. Teie tō ōe nūnaa, tā ōe i faariro ei ōriō-mata e ei pū-tariā nō ōe.

A aroha mai e te Metua e, a tahitiā mai.

Taaroanui Maraēa

Dominique Voynet, candidate des verts à l'élection présidentielle, a rencontré Jacques Ihorai, Taaroanui Maraēa et Ralph Teinaore. Elle a apporté le soutien des écologistes au combat contre le nucléaire. Jacques Ihorai lui a présenté les engagements de l'Eglise et les problèmes qui existent en Polynésie. Dominique Voynet découvrait ce territoire, nous pouvons imaginer qu'elle n'en gardera pas uniquement un souvenir touristique.